

k tomu je třeba taktu, vkusu, znalosti a lásky, rozhodně jiných hledisk, než je laciná libivost díla, tíhnutí k rychlé popularitě, encyklopedistická šíře, ochotnictví ke všemu, upotřebitelné i k nejmizernějším překladům. Poznat spisovatele tvůrčího není rozprodávat po dvacet let jeho knihy s trpnou indolencí a nechutí, ztožnit se s pohodlným vkusem obecnstva a čekat, až se mu podaří sepsati vskutku něco sensačního. Vážít si spisovatele jest rozpoznat a vydat mu dobrou knihu, starat se vybranou a odbornou péčí o její dobrý odbyt, stále se k ní vracet, dělat s ní všecko přípustné a možné, jenom nenechat ji v prachu skladiště ležet jako artikl nevýnosný. Vážít si spisovatele jest také dodržovat přesně počet smluvených exemplářů, tisknout jich vskutku tolik, kolik vyjednáno a zapláceno, svědomí si dělat z každého prodlení, aby rozprodaná dobrá kniha včas otiskla se znovu, nejen je-li stále žádána nedočkavým a tisíciím se ve dveřích procesím, ale je-li autor ze spisovatelů živých a produktivních, bez nichž se písemnictví a kultura dneška neobejde. Tomu většina nakladatelů stěží ještě dnes rozumí. Je jisto, že pro českého spisovatele se nerady odměňují stokoruny, když dílo jeho je možno nahraditi vydáváním překladů všech možných literatur světových, ať dobrých, ať špatných, ať dokonce hnusných, ať dobře, ať bidně přeložených. Takto je možno pohodlněji a nezávazněji těžít tisíce, ba statisíce bez porozumění a zvláštní lásky k literatuře a k jejím tvůrcům. O tom a o jiných příčinách připojil k článku páně Dykovu F. X. Šalda v Kmeni několik vyčerpávajících, kriticky navýsost břitkých vět: kdo všecko spiká se k ubíjení práce spisovatelské a co vše přispívá, že je málo hodnocena, málo prodávána, málo žádána. Není možno s panem W. v nedělní kronice Venkova neposmáti se také krvavou groteskní satirou o blahobytném literátu dneška.

K článku páně Dykovu a glossám páně Šaldovým připojuji svoje řádky, ale již s určitějším přáním. Aby se přikročilo s uspišením k řešení úpravy honorářů, aby delegáli literárních spolků se IV. třídou České akademie, po případě Rada spisovatelů (ale právoplatně dříve spisovatelstvem dodatečně zvolená, a tedy nesporně legitimovaná) vbrzku o tom porokovali a nakladatelům a vydavatelům revui a časopisů svá přání precisovali.“

Sova podává již tedy určitější návrh, činí první krok ke konkrétnímu řešení. Souhlasím s ním úplně. Otázce této nesmí se dáti zdřimnouti. Žádám se Sovou, aby Rada spisovatelů společně se IV. třídou Akademie svolala poradu spisovatelstva, na níž by se přednesl posavadní materiál k této otázce a vypracovaly rychle návrhy opravné; tam by také uvážily se prostředky, které by těmto návrhům daly alespoň mravní závaznost, pokud není možno formulovati je právně a ustaviti je v zákon.

Jakuba Demla Šlěpěje

Jakub Deml v Jinošově u Náměstě nad Oslavou na Moravě bude vydávati svůj časopis Šlěpěje. První číslo jest již v tisku a vyjde brzy. List Demlův bude vycházeti ve lhůtách volných, ale nejméně čtyřikrát do roka; vyjde častěji, budou-li si toho jeho čtenáři přát, „a to poznám z toho, dají-li mi na to peníze a zavčas“. Od každého čtenáře žádá Deml 20 K ročně, splatných třebas po 5 K. „Věc by se arcil

velmi zjednodušila,“ pokračuje svým božským humorem Deml, „kdyby někdo ve střední Evropě měl k mému peru tolik slušnosti, že by mně dal nebo aspoň za křesťanských podmínek mi půjčil na př. tisíc korun.“ Není pochyby, že by u Demla i suma mnohem větší byla uložena na dobrý úrok a nesla by národně kulturní užitek. Deml jest dnes z těch nemnoha piščích, kteří mají co říci, a jimž mělo by býti pozorně a uctivě nasloucháno.

Ivo kněz Vojnović-Užicki,

přední moderní dramatický básník hravský, dovršil dne 9. října šedesát let svého věku, a řada českých listů přinesla buď interviewy s autorem, léčícím se nyní v Záhřebě v klášteře milosrdných sester z těžké choroby oční, nebo vzpomínky na poslední období jeho života, období světové války, kdy bylo pro něho dobou persekuce bezohledně surové, kdy byl vláčen jako „rukojmí“ po různých místech slovanského Jihu. Význam jeho básnický tvůrčí ustoupil v těchto novinových článkách do pozadí nebo vůbec nebylo si ho náležitě uvědoměno, i připomínáme jej zde českému čtenáři. Autor Dubrovnické trilogie, Matky Jugovičů a Vzkříšení Lazarova jest opravdový posvěcený básník a umělec v plném smyslu slova, mistr uslechtilého zákonného výrazu básnického, žhavého citění národního spojeného s kultem ryziho umění; jeho díla byla by ke cti i literatuře mnohem větší, než je hravskosrbská. I my, kteří jsme kdysi z prvních v Čechách ocenili jeho díla a propagovali jeho pochopení, posíláme přátelský pozdrav básníkovi, který, jak se slibuje, navštíví brzy Prahu. Národní divadlo vypravuje tyto dny znova Vojnovičovu Dubrovnickou trilogii, dílo, kterým zapsal se před lety po prvé do našeho srdce.

Julius Zeyer předvídá světovou válku r. 1899

Poslední číslo Mírového listu otiskuje významný dopis Julia Zeyera z 25. dubna 1899 notáři J. V. Řebíkovi, v němž vyslovuje se básník, dožádaný p. Řebíkem, aby se účastnil pacifické akce, takto o míru a válce:

„Miluji mír a pokoj nade vše, nenávidím válku jako Vy a každý spravedlivý člověk — ale přál bych si válku velkou, která by vyčistila vzduch jako bouřka, rozbila na padrť všechny okovy, zallačila do přirozených mezi národy-hyeny.

To poslední především, neboť pak teprve by bylo možno mysletí na ten kýžený mír — a logika dějin k tomu povede a duch boží v těch dějinách těž.

Duch boží nemůže ovšem chtít válku a krveprolévání, ale lámání pout a vrácení lidské důstojnosti těm, které šlape zpupnost a nenávisť do prachu už po staletí.

O soud boží volám, o spravedlnost volám, volají miliony a hlas ten dojde sluchu božího.“

To je projev veliké síly povahové a hrdosti národní a rázu přímo věštebného a potvrzuje nanovo, že češství Zeyerovo bylo vášnivě statečné a že vzrostlo již tehdy do oblačných orlich výšin, vysoko nad tehdejší přikrčené české vlastenectví, jež ústy Riegrovými chtělo sbíratí drobtý přízně vládní třebas i pod stolem. Cosí jako ohlas bouřného hněvu Mickiewiczova duní z těchto krásných prorockých vět, které se naplňují nyní a naplní bohďá do posledního písmene.